

Бурят-Монголой ҮНЭН

КПСС-эй Бурят-Монголой обкомой, БМАССР-эй Верховно Советдэй, КПСС-эй Улан-Удын горкомой орган.

№ 45 (8745)
ФЕВРАЛИН
23
ВТОРНИК
1954 он

Сэн 20 мүнэн.

Мүнөөдэр Советскэ Армиин ба Далайн-Сэрэгэй Флодой 36-дахи жэлэй ой гүйсэбэ.

Хүсэн түгэс советскэ арад ба тэрэнэй баатарлиг Зэбсэгтэ Хүсэнүүд мандаха болтогой!

Коммунизмын илалтада ороноо батаар ба найдамтайгаар хүтэлэн ябахан Советскэ Союзай Коммунистическэ парти мандаха болтогой!

Советскэ Зэбсэгтэ Хүсэнүүдэй алдарта ой

Советскэ арад ба дэлхэйн бүхэ прогрессивнэ хүсэнүүд Советскэ Армиин ба Далайн-Сэрэгэй Флодой байгуулагданаар 36-дахи жэлэй ойг тэмдэглэжэ байна.

Советскэ Арми харини бүлмтэригшлалта, долоодои конгрессоволада эсэргүү тэмсэлт соо. Советүүдэй засагай түлөө шэрүүн шанга байдаанууд соо түрэнэн, хатуужалтай байна. Советскэ Армиин баяхан байгуулагданаар полкнүүд 1918 оной февралин 23-да Нарва ба Псков газар болоһон байлдаануудта империализмын сэрэгүүдэд эрил шанга сохитто хэжэ. Петроград тээшэ тэднэй дабиштыг зогсоһон юм. Энэ үдэр Советскэ Армиин түрэнэн үдэрнэй, советскэ арадтай жэл бүри найндэрлэдэг үдэрнэй болоо.

Советскэ Арми — шэнэ түхэлэй арми мүн. «Манай арми сүлөөлэгдэнэ хүдэлмэришлэлэй ба таряашадай арми, бодото арадтай арми мүн. Тэрэн хадаа манай ороной нахануудай зоригшадан ахаддугэй хани барисаар арми мүн. Тэднэй эрхэ сүлөөсө бэбэ даанхай байдалыг хамгаалдаг арми мүн, бусад ороноудай ариудыг хүндэлхэ үзэлээр, интернационализмын үзэлээр хүмүүжүүлэгдэн арми мүн» гэжэ Н. В. Сталин тэмдэглэжэ хэн.

Коммунистическэ партиин сэгэ түрэнэн хүтэлбэри доро манай ороной түгэс промышлентостытай, тооно коллективнэ хүдөө ажайхтай болоо. Тигэжэ Энэ оромнай өмнөгөө армине ба флотис мүнөө өдөр эрхим техникээр хангаһан байна. Мүн Коммунистическэ парти болот Энэ орондоо хизааргүй үнэн сэгэ, советскэ түрүү идеологитой, сэрэгэй кадрүүдыг хүмүүжүүлэ.

Эзэг ороноо хамгаалгын Агуу-Зайдын советскэ түрэнэй ба общественнэ байгуулагданы, манай Зэбсэгтэ Хүсэнүүдэй хүсэ шалагынь, бата баянлыг шалгаһан айхбаргач шалагыг болоо лэн. Москвагай эргэвэ, Сталинград шадар, Курскын дэргэдэ болоһон байлдаануудта туйлагданаар түхэлтэ илалтнуудт асхилгаһан шэнгэй хурдаар дай хэжэ гэнэн дайсааны стратегие бургууруулһан байна. 1944 ондо хэлдээн сталинскэ эрхэн хүсэгтэ сохилтонуудай ашаар аажанай сэрэгүүд манай Эхэ ороной газар дээрнэйг намнагайлан юм.

1945 оной майн 2-го Советскэ Арми платнын тугые Берлинээр манхуулаа. Үүдээрнэ империалистическэй Японие бута сохилон байна. Ингэжэ манай арми ба флот Энэ оройнгоо эрхэ сүлөөсө, эрхэ хүндыг хамгаалаад, дэлхэйн ариудыг фашистскэ богоолшолгын аюулһаа абараа лэн.

Эзэг ороноо хамгаалгын Агуу-Зайдайн манай Зэбсэгтэ Хүсэнүүдэй толотоио илалтадан советскэ арад шэнэ зоригто ажаллаараа туйлаһан юм. Бүхэ советскэ арадтай хамта манай республикын арад хэн тэбшлэснэ, дайнай газарташэ дүгэтэ советскэ патриотизмын байхан үдгээр жэшээнүүдыг заруулан байха юм.

Манай илалтын ашаар централна ба Зүүн-Урдах Европын хэдэн ороноудта арадай-демократическа байгуулалта тогтоо. Агууехэ Хитад арад империализмын гэнжэһээ мултэража арадан засаг байгуулаа. Германияс Демократическа Республика байгуулагдаа СССР түрүүтэй үсэгтэ социалистическэ лагерь уржажа, амжан хүгжэжэ байна.

Ингэжэ социалистическэ ба капиталистическэ системүүдэй хүсэнүүд эрдэ дубилжа, социалистическэ лагерини хүсэнүүд бүри булоо болоо. Мүнөө манай орон гансаараа бэбэ. Советскэ арадтай хамта Болгарини, Румынини, Польшын, Чехословакин, Венгрийн, Албанийн арадүүд социализмын замаар хүгжэн халбаржа байна. Мүн демократическа үндэнэ нуури дээрэ агууехэ Хитадай арад шэнэ ажабайдалаа байгуулжа байна.

США түрүүтэй агрессивнэ империалистическэ лагерь дэлхэйн шэнгэ дай үүдхэхэ гэжэ оролдоо, элдэб агрессивнэ блогуудыг байгуулаа. Баруун Германия ба Японие дахин эзбэсгэжүүлэжэ байна.

Харин тигхэдэн советскэ арад амгалан байгуулалтадаа өөрнөгөө бүхэ хүсэ оролдоһон зориулаа.

Табалхы табанжэлэй түсөөбөр хараалагдаһан даалгабаринууд амжалтагайгаар бэсүүлдэгэнэ. Энэ халда коммунизм тээшэ СССР-эй хүгжэлтын зам дээрхэн шэнэ эхэ алхам болохооо гадна, манай Энэ ороние эдэбхитэйгээр хамгаалха экономическа базые улам бүри бэхжүүлэжэ байна.

Партийн XIX съездын, СССР-эй Верховно Советэй V сессини, КПСС-эй ЦК-гэй сентябрьска пленумэй шийдэхэбэригүүд ажаллан арадтай культурна, аяна байдалыг улам хайжаруулгада зориулагдана. Мүнөө Советскэ Союзай хүн зон элдэ түүхэтэ шийдэхэбэригүүдыг бэсүүлдэхэн тула бүхэ хүсөөрөө ажаллана.

Советскэ Арми ба Далайн-Сэрэгэй Флот өөрнөгөө арадай амгалан ажалыг хүрэмжлэжэ хэрхоор сахин хамгаална. Советскэ сэрэгүүд Эсэгэ ороноо хамгаалгын дайнай баян дүн дүршлэе шудалжа, дайшалхы ба политическэ бэлдэхтэ улам бүри дэвшүүлэжэ. Манай Зэбсэгтэ Хүсэнүүд өөрнөгөө 36 жэлэй ой угтажа байхадаа, хэзээ хэзээнэйхнээ хүсэгтэй болоод байна. Энэ хадаа эб найрамдалай, демократини ба социализмын бата найдамтай хамгаалгаша мүн.

Советскэ Арми, Далайн-Сэрэгэй Флодой 36-дахи жэлэй ойг манай арад СССР-эй Верховно Советэсэ хунгаха хунгалтын үдэртэй дашарамдуулан политическэ ба ажалтай шэнэ дэбжэлтэнүүдээр угтажа байна. Коммунистическэ партиин хүтэлбэри доро манай орон найдамтайгаар коммунизам тээшэ дабижа ябаа. Социалистическэ оройнгоо интесресүүдыг, советскэ хүн зоний амгалан байдалыг сахин хамгаалха хүндэтэй үүргээ Советскэ Арми, Далайн-Сэрэгэй Флот хангаар дүргэнэ, дүргэхэнь байна.

ССР Союзай Оборонын Министрын ПРИКАЗ

1954 оной февралин 23. № 17. г. Москва.

Нүхэд солдадууд ба матросууд, сержантууд ба старшинууд! Нүхэд офицерүүд, генералууд ба адмиралууд! Советскэ сэрэгшэд манай оройной бүхэ аралтай хамта Советскэ Армиин ба Далайн-Сэрэгэй Флодой 36-дахи жэлэй ойг мүнөөдөр тэмдэглэжэ байна.

Экономико ба культурые хүгжөөлгэдэ туйлагдана шэнэ амжалтануудта, арад ажабайдалыг хайжаруулха тухай Коммунистическэ партиин анхарал оролдоһоор ба түрэнэй засагай дээдэ орган—Верховно Советэ болохооо байгаа хунгалтаар бин болтогдоһон ажалай ба политическэ сэхэ дэбжэлтын орон дотор боложо байһан оршон байдалаа алдарта ойн Үдэрнэ Зэбсэгтэ Хүсэнүүднэй угтажа байна.

Коммунистическэ партиаар ба Советскэ Правительствоаар хүмүүжүүлэгдэн, сэрэгшынгээ уяагыг үнэн сэхээр дүргэдэг Армиин ба Флодой сэрэгшэд өөһэднэгөө дайшалхы шадбарине оролдосотойгоор дээшэлүүлэ, манай Эхэ оройной аюулгүй байдалыг найдамтайгаар хангана.

Советскэ Зэбсэгтэ Хүсэнүүдэй 36-дахи жэлэй ойтой дашарамдуулан Советскэ Армиин ба Далайн-Сэрэгэй Флодой личнэ составыг амаршална.

Дайшалхы мэргэжлээ дээшэлүүлгэдэн, шэнэ, үлэмжэ хайжаруулагдана техникэ ба зэбсэгүүдыг шудалгадан, нэрэмжээ дээшэлүүлгэдэн ба дайшалхы бэлэн байлгандыг саашанхи амжалтануудыг сэрэгүүдтэ хүсэнэб.

Иайхтэрыг тэмдэглэн захирхамни:

Мүнөөдэр февралин 23-да, манай Эхэ оройной столица—Москвада, союзна республикануудай столицануудта, гэришлэн Калининградта, Львовта, Хабаровскда, Владивостогто ба геррой-городуудт Ленинградта, Сталинградта, Севастопольдо ба Одессэдэ—артиллериискэ хорин буудалгаар салот хэжэ.

Манай агууехэ социалистическэ Эхэ орон мандаха болтогой! Хүсэн түгэс советскэ арад ба тэрэнэй баатарлиг Зэбсэгтэ Хүсэнүүд манайн болтогой!

Советскэ Правительствоо мандаха болтогой! Коммунизмын илалтада ороноо батаар ба найдамтайгаар хүтэлэн ябахан Советскэ Союзай Коммунистическэ парти мандаха болтогой!

ССР Союзай Оборонын Министр Советскэ Союзай Маршал Н. А. ВУЛГАННИН.

Советскэ Армиин ба Далайн-Сэрэгэй Флодой 36 жэлэй ойдо

ТАЛЛИН Советскэ Армиин ба Далайн-Сэрэгэй Флодой 36 жэлэй ойг оройной ажалшад багтайгаар угтажа байна. СССР-эй алдарта Зэбсэгтэ Хүсэнүүдэй түүхэ тухай, советскэ сэрэгшэдэй героическа баатаршалганууд тухай элдхэлэ болон эмхэндэвүүдэ 100 гаран элдхэлшэд, агитаторнууд үнэргэнэ. Гайхамшагта ойн найндэртэ зориулагдаһан выставкнүүд оройной библиотекнүүдтэ эмхилдэгэ.

ДОСААФ-ай городскэй комитет санын күрөс болон буудалтын мүрхөөсөнүүдс үнэргэнэ.

АНХАВАД, Советскэ Армиин ба Далайн-Сэрэгэй Флодой 36 жэлэй ойг Туркменскэ ССР-эй ажалшад сэхэ найндэр мэтээр угтажа байна. Гайхамшагта ойн үдэртэ зориулагдаһан Февралини 20. (ТАСС).

„Советскэ Армиин тугууд ба Далайн-Сэрэгэй Флодой флагууд“ гэнэн выставкнүүд нээгдэбэ

«Советскэ Армиин сэрэгтэй частуудтай тугууд ба Далайн-Сэрэгэй флодой флагууд» гэнэн сэхэ выставкн Москвада Советскэ Армиин Центральна театрта февралини 20-д нээгдэбэ. Тэрэ выставкы Советскэ Армиин Центральна музей эмхилдэбэ.

Советскэ Армиин ба Далайн-Сэрэгэй Флодой героическа тугые харуулан, граждаска болон Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агууехэ дайнай жэлүүдтэ солдадууд, матросууд, сержантууд, старшинууд болон офицерүүдэй хэзээдэ мүнхэ баатаршалгыг гэршэлэн олон тоого дайшалхы тугууд, фотодокументууд театрын фойе соо табигдаа.

Буудалын 10-дахи дивизиин Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агууехэ дайнай жэлүүдтэ элдэб фронтнууд дээрэ дайшалхы солоороо суурхалан тугууд советскэ сэрэгшэдэй үзэгдөө дуулаагүй олоороо баатаршалга харуулхы гэршэлэ.

(ТАСС)

Манай республикын городууд ба тосхонуудта

Советскэ Армиин ба Далайн-Сэрэгэй Флодой 36 жэлэй алдарта ойг манай республикын городууд болон хүдөө тосхонуудай ажалшад үргэнөөр тэмдэглэжэ байна.

Мяха-консервын комбинатай агитаторнууд Советскэ Армиин ба Далайн-Сэрэгэй Флодой 36 жэлэй ой тухай лекци болон хөөрэлдөөнүүдыг лекх бүхэндэ үнэргөө. Комбинатай клубта Советскэ Армиин ба Далайн-Сэрэгэй Флодой 36 жэлэй ой тухай фотомонтаж түхэсэгдөө, номой выставкэ эмхилдэгэ. Тэндэ Советскэ Зэбсэгтэ Хүсэнүүд тухай элдхэлэ хэжэ.

Пригороднэй районной Культурын байшанта энэ ойдо зориулагдана залуушуудай вечер февралини 20-до үнэргэдөө. Элтэ Советскэ Армиин ба Далайн-Сэрэгэй Флодой 36 жэлэй ой тухай лекци уншагдаа. Үүдээрнэ концерт заруулагдаа.

Механизированнэ шэлэй заводой 100 гаран агитаторнууд Эсэгэ ороноо хамгаалагдаа Советскэ Армиин ба Далайн-Сэрэгэй Флодой туйлаһан агууехэ илалтанууд тухай хөөрэлдөөнүүдыг хүдэлмэришлэлэй дунда үнэргэнэ, лекцинуудыг уншана.

Дорж Банзаровой нэрэмжэтэ түрэнэй педагогическа институтта Советскэ Армиин ба Далайн-Сэрэгэй Флодой 36 жэлэй ойдо зориулагдаһан залуушуудай вечер үнэргэдөө. Вечертэ багша Н. Н. Шабанов элдхэлэ хэжэ. Мдайн урнайханай самодельностынни конкурс заруулагдаа.

Мүн республикын хүдөө тосхонуудта, аймагай центрүүдтэ Советскэ Арми ба Флот тухай лекци, элдхэлэ, хөөрэлдөөнүүд үнэргэдэжэ байна.

СССР-эй Верховно Советдэй депутатуудта кандидатуудтай ажалшад уулзалга

Хорин ажалшад баяр

ЛОРИ (Телефоноор абтаба). Аймагай центри клуб урнайхануунаар шэмэлдэгэнэ. Үдэрнэ 2 часта элдхэн ажалшад ба алба хаагшад, Хорини МТС-эй хүдэлмэришлэд ба мэргэжлэд, Хорини депромхозой хүдэлмэришлэд эндэ олоороо сугларба.

Тэднэр СССР-эй Верховно Советдэй депутата кандидатууд дэбжүүлэгдэн сууга хоншон Хандажап Жамьяноватай уулзаһаа сугларһан байгаа.

Энэ суглаас аймгүйсэдкомой түрүүлэгчэ нүхэр Рудаков нээжэ, этнэгэмжэтэ ноуэр нүхэр Ринчиновта үгэ үгэбэ.

—Түрэнэйгөө засагай дээдэ ороной — СССР-эй Верховно Советдэй депутата кандидатаар, — гэжэ нүхэр Ринчинов хэлэбэ, — сууга хоншон Хандажап Жамьяноватай дэбжүүлэгдэнэ манай аймагай ажалшад ехэ баярлана. Хандажап Жамьянова колхозой хонин үсхэбэришлэлэ 15 гаран жэл соо хүдэлмэришлэ малажад хүгжөөлгын эрхим байн мэргэжлэтэ болоһон байна. Хонин үсхэбэришлэн түлөө республикын хоншоодой мүрхөөсөө үүсхэхэ, мүн нүүдэй зургаан жэл соо 1690 хурга түлжүүлэ, нооно хайналалтыг 3 дахин дээшэлүүлэ.

Мартын 14-дэ арадай үнэн сэхэ босаган нүхэр Хандажап Жамьяновата голосоо нэгэн дугаар үгэхэе бүхэ хунгашадые уралаа, — гэжэ үгэ үгэбэ дүүргэбэ.

Тэрэнэй нүүдээр элдхэн хургуулани багша нүхэр Цыренова хэлэхэ зуура, депутата эрхим кандидат нүхэр Жамьяноватай түлөө голосоо үгэхөөр бэлэн байһанаа мэдүүлэ.

Аймагай залуушуудай зүгтөө комсомолка Главина үгэ хэлэжэ, манай аймагай комсомолнуудт ба залуу бүхэ хунгашад оройнгоо засагай дээдэ оройной депутата

Хунгашад эитгэл найдабарине сохом харуулжа шадха

Иаяхан Улан-Удэ городой № 3-дахы хургуулда СССР-эй Верховно Советдэй депутата кандидат Пранда Александровна Панчукова хунгашадта уулзаһан байна. Эндэ хунгууллин № 9 ба № 10 участкай этнэгэмжэтэ ноуэр нүхэр Константинова үгэ үгэбэ.

Тэрэ хадаа депутата кандидат Пранда Александровна Панчуковатай ажал-ябуулгынь алдарта зам тухай хөөржэ үгэ зуура, коммунистуудай ба партийнабэни хүнүүдэй блогоор дэбжүүлэгдэн Пранда Александровна Панчуковатай түлөө голосоо нэгэн ханалаар үгэхэе бүхэ хунгашадые уралаа. Областной партийна хургууллин багша нүхэр Аксенов үгэ хэлэбэ.

—Уржажа ябаа залуу үстэниг коммунистическээр хүмүүжүүлхэн түлөө хүсэ шадалаа нүхэр Панчукова багханааршые гамнадаггүй юм. Тэрэ хадаа СССР-эй Верховно Советдэй депутат болоод байхадаа манай этнэгэл найдабарине дүүргэжэ шадха байха, — гэжэ тэрэ мэдүүлэбэ.

Нүүдэллэ СССР-эй Верховно Советдэй депутата кандидат нүхэр Панчукова үгэ хэлэжэ. Коммунистическэ партини, Советскэ правительствын политикысэ хэргэ дээрнэ бодотоор бэсүүлдхэн түлөө ами наһая гамнахагүй, хунгашадтай этнэгэл найдабарине хүсдөөр харуулхын түлөө хэзээдэшэ оролдохо байһан тухайгаа хэлэбэ.

К. Федоров.

Түрүүшынхэ хунгалтада хабаадахань

№ 2 пассажирска поезд тодоогоо суургуулаан, Иркутск станциин перронноо аргаахан гараа. Энэ поездын кунг соо Иркутскы областнэй Искеекэ хүүгэдэй байшангай бүлэг басгад түмэр замтай Улан-Удын № 1 училищида хуралсаһаа ябаа лэн.

Тэднэр Иркутскы Улан-Удэ хүртээр хүдөөтэй зугаатай яабаныг, зарьманинь хуралсаа би сэрэгшынгөө ажабайдал тухай бодолгоо болон ябаа. Басгадай дунда зугаанада гаргаһан солбон хүююц, нартаргад бэстэй, урихан сагаан шарайтай басгаан баранцаа илгарна. Энэ хадаа бага наһанһаа хүүгэдэй байшанда хүмүүжүүлэгдэн Тамара Истомина гэнэн.

Түмэр замтай Улан-Удын № 1 училищида Энэ республикын бусад городууднаа, колхозууднаа ерлэн мүн эл тинхэ залуушууднаа бүрдэһэн коллективнэй дунда тэдэ басгад оробо. Энэ ушар аяар 1949 ондо болоһон байгаа.

Училищида Тамара Истомина формовидгой мэргэжлэд сэхэ хонирхон, зоримгойгоор шудалжа эхилэн байна. Хуралсаһаа хоёр жэл үнэргэбэ. Тамара Истомина формовидгой 3 рязрядтай мэргэжлэтэй болоод Улан-Удын паровозо-вагонно заводой шэрэн шудалгын хөхтэ хүдэлмэришлээр томилогдоо.

Табалхы табанжэлэй түрүүшын гурбан жэл үнэргэбэ. Тамара ажал-

СССР-эй ВЕРХОВНО СОВЕДЭЙ ПРЕЗИДИУМЭЙ УКАЗ Нүхэр А. Н. Косыгиние Лениней орденуор шагнаха тухай

СССР-эй Министруудэй Советдэй Түрүүлшын орлодоо нүхэр А. Н. Косыгиний түрэнэйгөөнь хониргоо 30 жэл гүйсэлтэй дашарам.

СССР-эй Верховно Советэй Президиумэй Түрүүлэгшэ К. ВОРОШИЛОВ.

СССР-эй Верховно Советэй Президиумэй Секретарь Н. ПЕГОВ.

Москва, Кремль.
1954 оной февралини 20.

СССР-эй ВЕРХОВНО СОВЕДЭЙ ПРЕЗИДИУМЭЙ УКАЗ Генерал-полковник Ф. Ф. Кузнецовыс Лениней орденуор шагнаха тухай

Генерал-полковник Ф. Ф. Кузнецовий түрэнэйгөөнь хониргоо 50 жэл гүйсэлтэй дашарамдуулан, Советскэ Армиин үмэнэ түрэнэй габьяатай

дундаа, Советскэ түрэнэй үмэнэ түрэнэй габьяатай байһые тэмдэглэн нүхэр Косыгин Алексей Николаевиче Лениней орденуор шагнаха.

СССР-эй Верховно Советэй Президиумэй Түрүүлэгшэ К. ВОРОШИЛОВ.

СССР-эй Верховно Советэй Президиумэй Секретарь Н. ПЕГОВ.

Москва, Кремль.
1954 оной февралини 20.

СССР-эй ВЕРХОВНО СОВЕДЭЙ ПРЕЗИДИУМЭЙ УКАЗ В. М. МОЛОТОВ МОСКВАДА БУСАЖА ЕРБЭ

Берлиннэй, СССР-эй, Франциин, Ажлани ба США-гэй гадандын хэрэгүүдэй министрүүдэй зүблөөнөө СССР-эй Гадандын Хэрэгүүдэй Министр В. М. Молотов февралини 20-до Москвада бусажа ербэ.

(ТАСС)

СССР-эй ВЕРХОВНО СОВЕДЭЙ ПРЕЗИДИУМЭЙ УКАЗ М. М. МОЛОТОВ МОСКВАДА БУСАЖА ЕРБЭ

Берлиннэй, СССР-эй, Франциин, Ажлани ба США-гэй гадандын хэрэгүүдэй министрүүдэй зүблөөнөө СССР-эй Гадандын Хэрэгүүдэй Министр В. М. Молотов февралини 20-до Москвада бусажа ербэ.

(ТАСС)

Коммунистнууд ба партийнабэшэ хүнүүдэй блогой кандидатууд

ОРЛОВА Елена Гавриловна

Елена Гавриловна Орлова 1915 ондо Бурят-Монголой АССР-эй Байкало-Кударын аймагай дунда шадалтай таряашанай бүлэ соо түрэн, партийнабэшэ, эхин шатын хургуулитай хүн юм. Байкало-Кударын аймагай Лениней нэрэмжэтэ колхозой овошч тарьдаг бригадын бригадлаар тэрэ хүдэлмэрилнэ.

Елена Гавриловна Орлова — республикын үнэинэ овошководуудай нэгэн мүн. Овошч тариха ажалда 15 жэлэй турша соо таһалгарягуй абажа, тэрэнэйнгэ 13 жэлынь — овошч тарьдаг бригадын бригадлаар хүдэлмэрилнэ. Энэ үе соогоо Елена Гавриловна Забайкальскын шэ мэрүүн условидо овошчин баян ургаса абадаг ехэ дүй дүршэлтэй болоһон байна. Нүхэр Орлова овошч тарьдаг агротехникын мэдэжэ арганууднаа гадна, ороной түрүү колхозуудта ашаглагдадаг арга, эртын рассадны дэгнүүлээр хэһэн кубигууд соо хуулгажа ургуулха шэнэ арга үргэнээр хэрэглэһэн байха юм. Тинхэдэ ургамалууд тэсэмгэй болодог, газарай хурьһэн соо бүртэ найнаар үржэдэг ба сагай шэрүүн уларилда үлэмжэ тааруу байдаг юм.

Агротехникын түрүү арганууды ба рассада ургуулдаг арга хэрэглэн, нүхэр Орлова овошчин элбэг ехэ ургаса жэл бүри абадаг болоһонхой. Сагай уларилтай хэдэ бэрхшээлтэй байбашы наань, 1953 ондо туршалгынгаа участкаа гектар бүрин 400 гаран центнер капуста ургуулжа абаа хэн.

Нүхэр Орлова овошчин баян ургаса абадаг дүй дүршэлөө республикын бусад овошководуудта үргэнээр хэлэжэ үгэдэг. Нүхэр Орлова аймагай ба республикын овошководуудай зүблөөнүүд дээрэ үгэ хэлэдэг, овошчин элбэг ехэ ургаса абахын түлөө республикын социалистическэ мурьсөө дэлгэрүүлхэ үүсхэл гаргаһан байна. 1954 ондо бригадараа дунда жэһээгээр гектар бүрин 500 центнер овошч ургуулха уялга абанхай.

Нүхэр Орлова аймагайнгаа ажалшадай дунда тон хүндэтэй. Нүхэр Орлова сельскэ Советэй депутат, нийтын хүдэлмэридэ эдэбхитэйгээр хабаадаг юм, «1941—1945 онуудай Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агуухэ дайнай үедэ шэн габьяатайгаар ажаллаһанай түлөө» медалгаар шагнагдаһанхай.

Байкало-Кударын аймагай Лениней нэрэмжэтэ, Прибайкальска аймагай «Заветы Ильича» колхозуудай гэшүүд, Темлойскэ заводой хүдэлмэрилнэд, инженерно-техникескэ хүдэлмэрилнэд ба албахаагшад, Кабанскын МТС-эй хүдэлмэрилнэд, мэргэжэлтэд болон албахаагшад хуналтын урда тээхн суглаанууд дээрэ нүхэр Елена Гавриловна Орловае Национальностнуудай Советэй хунгаха хунгуулин № 438 Кабанскын округлоо СССР-эй Верховно Советэй депутатта кандидат болгон дэбжүүдлэ.

Орлова Е. Г. — СССР-эй Верховно Советэй депутатта эрхим кандидат.

ШАДАРОВ Озен Шездиевич

Озен Шездиевич Шадаров 1909 ондо, Иркутска областин, Эхирит-Булгадай аймагай Отонхой гэжэ ногагта түрэн юм. 1939 ондо КПСС-эй гэшүүн, дунда шадалтай таряашанай бүлэдэ түрэн, албахагша, дээдэ эрдэмтэй хүн.

Педагогическа институт дүүргэлэйнгээ хүлээр 1933 ондо Озен Шездиевич ажаллажа эхилэ. Олон жэлэй туршада аралай гэгээрэлэй талаар долоон жэлэй хургуулин багшаар, директорээр, багшанарай институтдай директорээр, республикын гэгээрэлэй наркомээр хүдэлмэрилнэ.

Машинно-тракторна станцинуудта политотделүүдэй бин болгодоходо, нүхэр Шадаров 1942 ондо политотделэй начальнигаар Сүүлгын МТС-тэ эльгээгдэ хэн.

МТС-үүдэй политотделүүдэй үгы болгодоходо, нүхэр Шадаров Бурят-Монголой АССР-эй Гэгээрэлэй министрн тушаалда дэбжүүлэгдэһэн байна. 1947 ондо нүхэр Шадаров республикын хүдөө ажыхын эгээн томо районуудай нэгэнинь болохо Мухаршэбэрэй аймагай ажалшадай депутатуудай Советэй гүйсэдкомой түрүүлэгшээр хунгадга хэн.

Гүйсэдкомой түрүүлэгшээр хүдэлмэрилхэдөө нүхэр Шадаров найн эмхидхэгшэ, хүдөө ажыхы найнаар мэдэдэ, үүсхэлтэн ба эрхэтэй хүтэлбэрлэгшэ байһанаа харуулаа. 1953 оной октябрыда нүхэр Шадаров КПСС-эй Мухаршэбэрэй айкомой нэгэдхн секретарээр хунгадга.

Арадай гэгээрэлэй талаар габьяатай байһанайнгаа түлөө 1945 ондо Озен Шездиевич «Хүндэлэлэй тэмдэг» орденээр шагнагдаһан байна. Аймагай экономика болон культуры хөгжөөлтэдэ амжалта туйлагдаһанай түлөө, ВМАССР-эй 25 жэлэй ойной дашарамдуулан, нүхэр Шадаров 1948 ондо «Хүндэлэлэй тэмдэг» гэжэ орденээр хоёрдохой шагнагдаа хэн.

Нүхэр Шадаров аймагайнгаа, республикын ажалшадай дунда, партина болон советскэ эдэбхитэдэй дунда хүндэлэгдэх ёһоор хүндэлэгдэдэг байна. Нүхэр Шадаров КПСС-эй Бурят-Монголой обкомой гэшүүн мүн.

«Эрдэм» гэжэ таряанажалай совхозой, Окино-Ключевской машинно-тракторна станцины хүдэлмэрилнэд, мэргэжэлтэд болон албахаагшад, Бичурын аймагай Ждановай нэрэмжэтэ, Мухаршэбэрэй аймагай «Гигант» гэжэ хүдөө ажыхын артелинуудэй колхозинууд болон колхознианууд хунгуулин № 442 Бичурин округлоо СССР-эй Верховно Советэй Национальностнуудай Советэй депутатта өөһэдынгөө кандидатгаар Озен Шездиевич Шадаровые хунгуулин урда тээхн суглаанууд дээрэ нэгэн хангалтайгаар дэбжүүлэ.

Нүхэр О. Ш. Шадаров — СССР-эй Верховно Советэй депутатта эрхим кандидат мүн.

ПАНЧУКОВА Ираида Александровна

Панчукова Ираида Александровна 1901 ондо Кяхтын аймагай Кяхта городской албахаагшын бүлэдэ түрэн, партийнабэшэ хүн.

Ираида Александровна 1920 ондо Троицкосавска эхэнэрүүдэн гимназин 8-дахн педагогическа класс дүүргэд, ногагай погранично батальонной арадай-арминнихидай хургуулида багша болоһон юм.

Тэрэ гэлээр гуша гаран жэл соо Ираида Александровна Бурят-Монголой АССР-эй ба Иркутска областин хургуулинуудта эсэшэ сашагуй эршэмтэйгээр ажаллана. Коммунистическэ общество байгуулаха хэдэн зуун залуу хүдэлмэрилэгшэды хүмүүжүүлһэн ба хунгаһан байна.

Нүхэр Панчукова 1939 ондо хойшо Улан-Удэ городской эхэнэрүүдэй № 2 дунда хургуулида таһалгарягуй, аша үрэ ехэтэйгээр хүдэлмэрилжэ байна. Ираида Александровна хурагшадтаа эрдэм ухаанай шү үндэһэ гүнзэгыгөөр, бата бэхээр шудалуулан, жэл бүри нэгэ классху нүгөөлдэнь оруулдаг.

Ираида Александровна хэрэгээ эрхим найнаар мэдэдэг, педагогическа ехэ мэргэжэлтэй ба арадай гэгээрэлэй хэрэгтэ олон жэл соо эршэ сушагуйгээр хүдэлмэрилһэн ушарнаа хурагшадтай ба багшанарай дунда тон хүндэтэй, республикын ажалшадтай дунда алдартай болоо.

Ираида Александровна педагогическа шадабарн мэргэжэлэ, олон жэлдэ багшаар хүдэлмэрилһэн дүй дүршлөө залуу багшанарта үлдэ даг юм. Нүхэр Панчукова хэдэн олон жэлэй туршада багшанарай методическа нэгэдэлы хүтэлбэрлөө, шитын ажабайдалда ходо эдэбхитэйгээр хабаадаг байна.

Хургалга-хүмүүжүүлгын хүдэлмэридөө онсо ехэ амжалтанууды туйлаһанайн түлөө нүхэр И. А. Панчукова «РСФСР-эй хургуулинуудай габьяата багшын» хүндэт нэрээргэ олгогдонхой. Ираида Александровна олон жэлдэ, найнаар хүдэлмэрилһэнэй түлөө «Хүндэлэлэй тэмдэг» орденээр, «Ажалдаа шалгарһанай түлөө» ба «1941—1945 онуудай Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агуухэ дайнай үедэ шэн габьяатайгаар ажаллаһанай түлөө» медалнуудаар шагнагдаа.

Улан-Удын судна заһабарилгын заводой, Улан-Удын городской электростанцины хүдэлмэрилнэд, инженерно-техникескэ хүдэлмэрилнэд ба албахаагшад, Улан-Удэ городской № 2 хургуулин багшанарай коллектив, Бурят-Монголой Доржи Банзаровой нэрэмжэтэ педагогическа институтай студентн, профессорнууд ба багшанар, Бурят-Монголой Лениней орденот гүрэнэй оперо ба баледэй театрын хүдэлмэрилнэд хуналтын урда тээхн суглаанууд дээрэ Ираида Александровна Панчуковае хунгуулин № 134 Улан-Удын городской округлоо СССР-эй Верховно Советэй Национальностнуудай Советэй депутатта кандидат болгон дэбжүүлэ.

Нүхэр Панчукова И. А. — СССР-эй Верховно Советэй депутатта эрхим кандидат.

Социализмын ороние найдамтайгаар хамгаалагша

Г. ОДИНЦОВ,
артиллериин генерал-полковник

Коммунистическэ партинын хүтэлбэрээр манай орон дотор шэнэ түхэлэй арми—Октябрыска революцинын туйлалтанууды хамгаалгын арми, ардуудай ахадүүгэй ба хант барисаанай арми, пролетарска интернационализмын үзэлээр хүмүүжүүлэгдэһэн арми байгуулагдаһан байна. Оршожо байһан гушан зургаан жэл соогоо тэрэ хадаа дайшалхы алдорт замаар абажа, манай сэг үеин эрхим ээргын арми болоо.

Агуухэ Ленин Коммунистическэ партинын эрхим ажал-ябуулагшадтай хамтадаа ороноо хамгаалха хэрэгы хүтэлбэрлһэн байна. Советскэ Эзбэсэгтэ Хүсэнууды байгуулгада, шиндэхы участогууд дээрэ илалта туйлалгада И. В. Сталин угаа ехэ үүргэ дүүргэһэн юм. Тэрэ хадаа шэнэ түхэлэй гайхамшадта полководец байһанаа граждандска дайнай үедэ харуулаа хэн.

Арадай дундаһаа гараһан шэнэ командна кадрнууд граждандска дайнай гал дүлэн соогуур урган хатуужаһан байна. Тэдэнэй дунда арадай гөрйнууд Чапаев, Котовский, Лазо, Щорс, Пархоменко гэгшэд яһанан юм. Шэнэ түхэлэй сэрэгэй хүтэлбэрлэгшэдэй—М. В. Фрунзе, К. Е. Ворошилов, С. М. Буденный гэгшэдэй хүтэлбэрээр Улаан Арин ба Далайн-Сэрэгэй Флот тон хүшэр хүндэ эрхэ байдалда харин интервентүүдэй ба сагантвардееүүдэй сэрэгүүды илаһан байна.

Сэрэгэй комиссарнууды бин болгохо тухай парти, правительствын шилдэбэри дайсаные даража, илалта туйлаха хэрэгтэ угаа ехэ удхашанартай байгаа хэн. Комиссар-

нууд хадаа шэнээр бин болоһон армин гол зүрхэнинь мүн байгаа. Тэдэнэй дундаһаа Улаан Армин олон еханүүд сэрэгэй начальнигууд урган гараа хэн. В. И. Ленин комиссарнуудай үүргэ тухай ингэжэ хэлэһэн юм: «Военкомгүй наа биднэр Улаан Армийгү байха нэмдэ...» (Зөхөөлнүүд, 31-дэхн том, 154-дэхн шүүр).

Граждандска дайнай үедэ советскэ сэрэгэй наукин үндэһэ нуури бин болгодог хэн. Тус тус байлдаануудай ба бүхидөө дайнай ябасада моральна хүчээсэй ехэ цүлөө үзүүлдэг байһы дайн харуулаа. Советскэ сэрэгшэд ба командирнууд юунэй түлөө дайлагдажа байһанаа мэдэдэг, Улаан Арин болбол Агуухэ Октябриин туйлалтанууды хамгаалжа байна, ардуудай ахадүүгэй барисаанай ба тэгшэ эрхын түлөө тэмсэнэ гэжэ мэдэдэг байгаа.

Дэлхэйн нэгэдэлэй дайнай ба граждандска дайнай үедэ һандаргадһан ажыхыгаа нэгээн бодоожо эхилээд байһанаа советскэ арал болон тэрэнэй парти оройноого хамгаалгын шадабарине ба тэрэнэй Эзбэсэгтэ Хүсэнууды бэхжүүлхэ тухай мартадаггүй хэн.

1921 оной һүүл багта В. И. Ленин ингэжэ хэлэһэн юм: «Манай амгалан байгуулалтада ороод байхадна, биднэр тэрэнине таһал аргагүйгээр үргэлжэлүүлхын тула бүхы хүсээ гаргахадни. Тинхэ зуураа, нүхэдүүд, нэрэмжэтэй байгты, манай оройной ба манай Улаан Армин хамгаала-

гын шадабарине нидэйнгөө эсэгы мэтээр сахиха байгты.» (Зөхөөлнүүд, 33-дахн том, 125-дахн шүүр).

В. И. Лениней энэ заабари советскэ арада хуули ёһон болоо. Манай оройной экономика хүсэ шадалы ехэ болгохын түлөө, манай армине ба флуды бэхжүүлхын түлөө Коммунистическэ парти болон Советскэ Правительство саг үргэлжэ анхарал оролдогдоё гаргажа байна.

Ороноо социалистическэ ёһоор индустриализацилһанай ашаар манай гүрэн экономика ба сэрэгэй талаар хүсэтэй болоһон байна. Капиталистическэ хүрээлэгтэ соо байхадмай дайны сэрэг дүтэлжэ байна, хүндэ промшленностьгүйгээр ороноо хамгаалжа болохогүй гэжэ парти мэдэдэг хэн.

Социалистическэ байгуулалтын жэлнүүдтэ манай арми болон флот эрхим гэгшын дайшалхы техникээр зэбсэглэгдэ. Урдань бин байһан сэрэгүүдтэй (ябаган сэрэг, морин сэрэг болон артиллеритэй) хамта танкова сэрэгүүд ба авиаци түргэнээр хургажэ эхилэ. Командна кадрнууд ургаһан ба бэхжэһэн, сэрэгүүды эмхидхэхэ болон хүтэлхэ принципүүд нарийжуулан найжаруулагдаһан байха юм.

30-аад онуудай һүүлээр Коммунистическэ парти трокистско-бухаринска дайсадые бута сохижо, СССР дотор «табалахи колонны» бин болохо аргие саг соонь үгы хэлэн, ороноо эдэбхитэйгээр хамгаалгалд бэлдэһэн байна. «Хэрбэ энээнэй сэг соогоо хэгдээгүй наа,—гэжэ КПСС-эй XIX съезд дээрэ Г. М. Маленков хэлэ хэн,—биднэр дайнай үедэ фронтшооше, ара талаһаашы буу-

дуулжа байһан хүнүүдэй байдалда орохо, тингээд дайнда булгдаха байгаады гэжэ ойлохоны бэрхэтэй бэшэ.

Тилероскэ Германитай хэлэй Советскэ Союзай дайн манай Эхэ оройной түүхэдэ тохолоһон бүхн дайнууднаа эгээл шэрүүн хатуу, хүшэр хүндэ дайн байгаа. Тингэбэшэ, советскэ нийтин ба гүрэнэй байгуулалта, Советскэ Эзбэсэгтэ Хүсэнууд дайнай шэрүүн хатуу шалгалтанууды нэрэтэй хүндэтэйгээр дабажа гараа. Советскэ патриотуудай Эхэ орондоо хизааргүй ехээр дурлалга, тэдэнэй эрэлхэг зориг ба баатаршалга хадаа дайсаанда эрид шанга харюу сохило фронт дээршэе, тшэдэшы эмхидхэхэ арга олгоо. Дайн хадаа советскэ хүнэй дээдэ ээргын духовно шэнжэ шарайе бүхн талаһаан элэрүүлэн харуулаа, юунэй түлөө тэмсэжэ байһанаа мэдээг эрэгшын булоу хүсэтэй байһание, илалта туйлагдаа моральна хүчээлэй ехэ удхашанартай байһание харуулаа. Байлдаануудта хатуужаһан ба шалгарһан коммунистуудай парти фашистска агресорнуудтэ эсэргүү бүгдээрарай тэмсэлы зоригжуулан ба эмхидхэһэн байна.

Коммунистическэ парти ороноо дайшалхы нэгэн бүхэл лагерь болгожо, арадай ажыхын бүхн халбаринууды сэрэгэй замда түргэнээр ба эрид зоригтойгоор оруулаа хэн.

Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агуухэ дайнай үедэ Советскэ Арми дай хэсэнин тулалда хэрэгтэй бүхн шухала юумые улам бүри ехээр абажа байгаа. Дайнай үедэ бүтээгдэһэн шэнэ техник фронтдо эльгээгдэлэг бэлэй. Дайнай боложо байһан һүүлшын гурбан жэлэй туршада манай промшленность жэл бүри дунда жэ-

шээгээр 30 мянга гаран танкунуу самоходно установкунууд болон немашиннуудые, 40 мянга хурган самолетуудые, 120 мянга хурган элбэ калибрын томо буунуудые, мянга хуртэр гар ба станкова пулемедуудые, 3 миллион гаран винтовкунуудые, 2 миллион шахуу автоматуудые, олон зуун миллион пулемон авиабомбонуудые бүтээгдэ байгаа. Энэ хадаа манай оройной хүдэлмэрилһэн ангин гайхамшад ехэ габьяа мүн.

Колхозно таряашад патриотическэ нангин уялгаа гүнзэгыгээр олгожо, арми болон ороноо эдэ илдоор, түүхэй эдээр хангадаг байдаг «Бүхн юумые фронтдо, бүхн юуны илалта туйлагдаа үгээ» гэжэ урлагтайгаар бүхн оромнай ажалдаг байгаа.

Советскэ арадай, илангаа эхэнэрүүд ба залуушуудай баатар ахидэ сэрэгэй стратегическэ ехэ резервудые байгуулга хадаа дэлхэйн тэдэнэй дайнай ябасада 1943 оной шэнэ эрид хубилалта хэжэ арга манай армин Главыа командованида олоһон байна. Сталинградска байлдаан энэ хубилалтын эхин болон хэн. Тэрэ байлдаанда 330 мянга сэрэгшэдтэй шээгээл фашистска армин үгы хэлдэһэн ба шендэ абтаһан байна.

Сталинградска байлдаанай, Курскы шалар немецкэ сэрэгүүдые бүтээгдэһэн хүлээр 1944 ондо дайсанга хүсэ ехэтэй 10 сохило хэдэһэн байгаа. Эзэмдэгдэһэн советскэ газары сүлөөлхын зорилгоор Верховно главнокомандованиин тшэдэ бһоор хэгдэһэн эдэ сохилтанууды эсэгтэ гитлеровскэ армин гол бин сэрэгүүд үгы хэгдэһэн, советскэ

Уранзураазад Н. Төрөшкын ба Н. Анимушкинай зураган планат.

ЭБ НАЙРАМДАЛ САХИНАБАН!

СОВЕТСКЭ АРМИИН СОЛДАДАТ

Шорт шэртээн бүргэд нүдэндэш.
Урвэр дүлэтээн суранзан жадааш,
Камата хүдэр шанга гарташ
Илэр хүсэн мушхаран байнал.

Хүдэлмэришэн, таряшанай хүсэ
зангидаан
Хүдэр нодорын гранит хатуугаар,
Булад мадынгаа сахилгаан эсэр
Бутара сохидог нэнш хархисуудыг

Үүлэндэ тулама үндэр оргонуу.
Удхэн нефтин ута соргонууд.
Талыг дүүргээн тарган малнууд,
Тайгыг гингүүлэн электрын галнууд...

Хурсаар дүлэтээн суранзан мярашни,
Хэрхээр шэртээн бүргэд нүдэндэш,
Хүдэр балсанта шанга гаршни
Хүн түрэлтэй

Мунөө зогсоно хэрхээр сахин
Мунхэ хилынгээ булад хуяг дээр
Ара таладэшин аба оромнай
Аналай

хүсэтэ
эбхэрнэ долгёр.

шулуун байсадал.

Д. УЛЗЫТУЕВ

ПАНФИЛОВЕЦУУДАТ

— Хойномнай Москва! — гээд,
шүдээ зуугаад,
Лэртондо алхашы гэгэргээ
сухаряагүйт.

Аххаруулан унахан таанарай шуһан
Агуу илалтыннай тутга шэнгээ нэн.
Берлиней рейхстаг дээр намилзан
Баяраймнай тутгай хамта гингээ
нэн.

Галай эсэдэй манда халдаа һаа,
Гранит ханадал бизнэр жагсахабай.
Герой таанарайнгаа нангин жэшээ
Ганса хүндэл, барандаа дабтахабди.

Советскэ Армиин түрүүшын байлдаануудай болоһон газарта

ИСКОВ, февралын 21. (ТАСС).
Түрүднүүдтэ Советскэ Армиин ба
Далайн-Сэрэгэй Флодой 36 жэлэй
дээр бэлдэхэ областин предригир-
түдү, колхозууд, совхозууд, МТС-
түдү эмхи зурпаанууд болон хургуу-
зуудта боложо байна. Хэдэн мян-
а агитаторнууд агитпунктууд бо-
и хунгагшадан квартирануудта
байдаггүй хөөрөөдөнүүдэй
дүүргээ.

Советскэ Армиин байгуулгада зо-
руулагдан документүүд хизаар

орноо шэнжэлхэ Псково мундэйлэ
сэрэгшэдэй хөөрөөдөнүүдэй. Улаан
Армиин эмхидхэн тухай В. И. Лени-
нин гэр талбатгай Совнаркомой
декретэй тогит, 1918 оной февралын
23-да ба 24-д Псков шадар
Лоптвино посёлгой дэргэд Красно-
армейскэ хөөрөөдөн полкын дайшал-
хы участогай байралхан схемые,
Псково коммунистическэ тусгаар
түрэлдэ ротын боецүүдэй буулга-
ринуудые, мүн бусадшы экспона-
цуудые эндэ хаража болохо байна.

Геройнуудай дурасхаалда

ВЕЛИКИЕ ЛУКИ, февралын 21.
(ТАСС). Эсэгэ орнооо хамгаалгын
түрэхэ дайнай жэлүүдтэ Великие
Луки гээжэ газары хамгаалган мүн
бусадшы геройнуудай хүүрнүүд
дээр зу гаран веногуудые табижа.
Александр Матроской нэрэмжтэй
приз абахын түлөө заншал болоһон
олон хүнэй хабаадалгай санин му-
рысөөн үдэрэй 12 чата эхилбэ. Ге-

ройн хүүрэй дэргэдэ старт үгтөө.
Советскэ Армиин ба Далайн-Сэ-
регэй Флодой 36 жэлэй ойло зориу-
лагдан вечерүүд клубууд, улаан
булангууд болон агитпунктуудта
талоно. 2 мянга шаху агитатор-
нууд энэ гайхамшагта үдэр тухай
хөөрөөдөнүүдые хунгагшадай бай-
рануудта үнэргэһэн байна.

табижа байна. Манай Эхэ ороной
аюулгүй байдалы хангахын тула,
Советскэ Союзай ардуудай амга-
лан ажабайдалыг эблэхээр хүсэн
агрессортэ хатуу шанга харюу со-
хилто хөөрөө бэлэн байхан тула
Советскэ Зэбсэгтэ Хүсэнуудые би-
днээр эсшэ сусашагүйгээр нари-
жуулан найжаруулаха ба бэхжүүл-
хэ уялгатайд гэжэ СССР-эй Вер-
ховин Советдэ табадах сессн дээр
Советскэ правительстве тэл-
гойлогшо Г. М. Маленков хэлэбэ.

Сэрэгүүдэй дээдэ зэргын дай-
шалхы бэлдэхтэй байхын шухала
условин хадаа мунөө сагай техни-
кые хужгөөжэ ба нарижуулан най-
жаруулаха явадал болоно. Манай
ард Советскэ Армиин ба Флодые
бэхжүүлхын тула ханалаа таби-
жа, тэдэниг эрхын зэргын буу
зэбсэгээр ба сэрэгэй техникээр хан-
гай. Зүгөөр, техникэсэ зэбсэгүүд
хэдэ хэе удхашанартай бай-
башы, тэдэ зэбсэгүүд минл өөл-
дөө дайнай хуби заяаг шиндхэжэ
шадхагүй юм. Эсэсэй эсэтэ бата зор-
ингой, түрүү техникээр зэбсэглэгдэ-
лэн, тэрэниг шадмаараар хэрэглэ-
дэг хүнүүд дайнда шиндхэхэ
үүргэ дүүргэхэ гээшэ.

Манай частнуудай ба корабль-
нуудай дайшалхы бэлдэхэе бун-
хы аргаар дэвшүүлэхэ зорилго
хадаа өөлхөнгөө сэрэгэй эрдэмые
эсшэ сусашагүйгээр дэвшүүлэхэ,
буу зэбсэгүүд болон дайшалхы
техникые шадбартайгаар хэрэ-
лэхэ, политикэсэ хэе нэрэмжтэй
байха эрилтэ бүхы сэрэгшэдтэ хэнэ.

Арадай хэрэглэй зүйлүүдтэ
үйлэдхэрилгэ эрлэ хээр дэбжээхэ
талаар партиин ба Советскэ пра-
вительствын хэмжээ-ябуулганууд

АХАЛАГША СЕРЖАНТ ШАХАЕВ

(„Солдадууд“ гэжэ романһаа отрывогууд)

Бата сүлөөтэй сагтай болоходоол, сэ-
рэгшэд энэ тэрэ юмээ дурсан шэбшэхэ
дуратай байдаг. Удахайн хэжэ тагнуул
тухайгаа алины талааннь боложо үзэ-
лэйнгээ хүүдээр, Шахавшы наһаа бо-
долдо эзэлдэг. Ойло газарта, ойдоо
үдэ тэрэ юмээ болоходоо ходо дуудадг
нэн. Непр дээрнэй холо ходо банга ха-
ра нодын энэ үдэ нэгэл юмэн дээр
тогтодог нэн. Сержантын хоолой намдуу
нэгдээр ханхилдаг байрлар, шанга һула
болон нутагбарилганынһаа хүүдээр,
гэнтэ тогтоходоол гээд, удаан абгагүй
болонгарай, дахад үшөө шангаар ханхи-
надаг нэн. Олон сэрэгшэдээрэ сүг тэрэ
хэбшэшы дууласалдаггүй нэн. Нүхэ-
дөйгөө гоо найханаар дуулаж, байһан
дуе буруу дуулажа гутаажаркина аа
гүб гэнэ гайхадаг байгаа гү, али тэдэ-
нөйнгэ дуулахы ханхуһанын шагнаха
дуратай байгаа гү, али гансаараа дуула-
хыа һанадаг хүн байгаа гү — мэдхын
аргагүй. Өөртөнш ба гансаардан ойло-
сотой дуушын түрэл тала дайшонь, тү-
рэл танил хүнүүдынь һануулдаг бэлэй.
Заримдаа тэрэ хада хабсагай хоорон-
дуур зурын урһан Сэлэнгэ мүнөһэй
түргэн урхасалтай хүйтэн уянда шунга-
жа таларжа абаһаар өөргөжэ харадаг
нэн. Наранда дүрнэ хурилан бөөшн-
дахад эри дээр ханхар замһан юм-
мэндэ Сэлэнгэ мүнэ үгдэдэг, сүхалд
дун бурялдаг бэлэй. Заримдаа тэрэ
эхынгээ эсэгдэ хэлэжэ байһан үгтүү-
дыг дууддаг нэн. «Сахаг, харлши да-
ямар хүдэр бөстэй хүстэй хубуутэй бо-
лобойдни, ёһотойл, эрхэлэ зоритой,
айхы мэдхэгүй ангууһан болохоно!» —
гээжэ эриһэй урин эвэлхээр хэлэдэг.
«Дүг зоритой, айхы мэдхэгүй хүн бо-
лохо!» — гэжэ үдэн Сахай мүнэ үг
дунгаар харюулана. Тингэжэ байтар эхэ
эсэгтэй наһа бэрэжа байһан тэн шаруу
аюултай дурал нодын энэ үгдэдэг. Ар-
бан таба наһатай Шахавын Улаан-Удэ
паровоз-бузлагын заводто хурабдта
хуража байхын, кулагууд гэртэй ор-
жо, эхэ эсэгтэй алаһан юм. Эсэгтэй ай-
магай гүйсэхэхэ комитетдэй түрүүлшэ
байһан Шахав. Хонин ба мори хургуу-
дыг хари гурнда гаргахыа нэдэһэн ку-
лагуудта наһата хөөрөөшын түлөө тэрэ-
ниг алаһан байгаа.

Тингэжэ, энэ тэрэ юмые наһага дур-
сажа хөбгөөр хольын Бурят-Монголой
хүбүүт заримдаа наһан дурдаг нэн.
Тингэдэ наһан соогоо нэгэшы удаа ха-
раагүй, зүгөөр холо наһагайд байдаг
хара гэвэтэй, хара нэдэтай Саһан
уулын оройгоор эсэгтэйгөөр харайдаг
хэдэн буга шэнги нарихан заахан, сол-
бон түрэн бөстэй басага хаража зүүлдэг
бэлэй.

Уранов ойн соорхойдо тонгойно байжа
юушоб хаража байтараа Шахавыс дуу-
даг:

— Харыг, нүхэр сержант!
Ойн соорхойдо гусеницын мөөрын га-
зарта гүнээсгөөр орожо, хээлэһэн са-
ра мур байжа.
— Танк яба, Бурн наһын мур, — гэбэ
Шахав
— Тингэ, Ямар танк гээшэ?.. Харана
гүт, айхбат үргэн гусеницайтай! Метр
шахуу. Иймэ мөөрэ би нэгэшы хаража
үзэбгүйб.

Шахав Уранов тэһэн нодөө эрыул-
лэ шэртэй харада абаба.
— Тингэдэ, шэнэ тагнуулд биг болоо
гээшэ гү?
— Тингэ даа! — гэжэ Уранов мэдээ-
шэрхэн хэлэбэ.
«Бодолтойгоо алтайш», — гэһэн бодол
сержантын толгой соо ороодхон. Тэрэ
үшөө даһин тонгойго, гусеницын үр-
гэһэн нөөтөөр хэмжээбэ, Тингэдэ блок-
нодтоо бэрэжэ абаба. Удаан мурой хээ
саарһан дээрэ буулгаха араба.
Тэдэни ханхуула Сенька эрбэ.
— Танад эндэ ямар юмээ эблэдэжэ
байнат?

Тэрэ мурөө Сенькэд харуулдаг.
— Шүдхэһэн үргэн гэһэнш! — гээд
Семен утар эшхэрээ абаба.
— Зай, мунөө хөөр саг тухай амарай,
гээжэ Шахав захирба.

Энэ удаа даабри дүүргэхээ бүхы
рото ошоо нэн.
Ябахангаа урда тэрэ Шахав тагнуул-
шадта тобоохон үгтэйгөөр хандаба:
— Бидэ мунөө, нүхэд, минн лэ та-
гнуудла яоба бөшбэд, бидэ магад, дай-
сантай улаагаара тулалдажа болоходни.
Днепры хөһөншын уртал ходо ходо хүн
манда тууда. Түрүүшын минугунду-
та, магад, түрүүшыншын чэсуудта бидэ
гансал өөһэднэгэ хуваиды наһада ушар-
тай болохо болоходни. Бидэ үсөөбидни.
Тэдэ тагнуулашадтай олон байдаггүйн энэ.
Тингэшэ, бидэ илажа гардаг байгаа.
Мунөөшэ илахабай, Гадэргэ яоба
замгүйбди гэжэл, нүхэд, ойлогтой.
Гансал урагшаа зорихо гэһэн цэган зам-
тайбидни!

Огнооноуд мүнөһэй тэг дунда яаба.
Группатаа эгээн түрүүндэ тамаржа яба-
һан Шахавтай онгосы проектор гэрэл-
түрүлдэхид. Тагнуулашад партиргоо ха-
рда абаба. Шахав гэрэлдэ гарашанан
һэлээршэн селгэроо ямаршын нэгэ тэм-
лэг үгэжэ яаба. Бэшэ солдадуудын ха-
рагшанай. Онгосынго өбортэ хэбгэти
гэжэ халгалга сержант тэдэнэ авир-
һан байла бээ. Уданыггүй түрүүшын
снаряд шуула, проекторай гаргалһан
санагт буунаг гал руу хидэн, тээр-
шэбэ.

Шахавтай онгосо бэшэ булэг тагнуул-
шадта таһаран, зүүн тэһшэ холондоол
яаба. Проекторой гал түрүцээр Ша-
хавтай онгосын хойноһоо наһан хандат-
гүй дахалдан ябаһанаа, гэнтэ ээлд гэнэ
узаганаад, баруун тэһшэ шуумайжа,
тагнуулашад масхаладууд дүүгээр, буу-
шад болон артиллеристүүдэй ныска мал-
гай даангүй халгирдаг, нэгэн үе Шахав
тай онгосы һуниин харанхы соогоо олон
гэрэлтүүлжэ, нэгэн үе мурэн гатаалга
ябаһан гол группые гэрэлтүүлжэ, нэгэ
талаа нүгөө тала тэһшэ ялаһан шуу-
майжа. Онгосонуудай ханхуулар эндэ
танда уһан өвдөө сорголон орьлоно. Си-
риядууд бурл дүтэ ойруур тэлэрнэ. Нэгэ
снаряд Шахавтай онгосын тэндэхэнэ тэр-
хэршэбэ. Норгыншын нэгэ юмэнэй ша-
гарт сохирхоншын, гимнастерко дорын
лэгэ аялгөөр халуу дахалдаг гэмнэ
парторг ойлгобо. «Шархатба!» — гэжэ
болд тэрэни «толгойдо наһааар
гүбшөөр ороодхон. Шархатанаа ма-
дуудхгүйн тэрэдэ мунөө тон шуула
байла.

— Бушуул, бушуул, Ураһин! — гэжэ
шадалайгай баргалда байхыс ойлго-
но, тэрэ саперо яруула.
Немецкэ пулемедуудай буудахы
ааидаба. Зариманын манай артилле-
риды буга сохидогон, нүгөө зариманын
десантнуудай гол хүсыс буудажа оро-
но байгаа хэ.

Шахав буугай ижаганахы шагнажа
байтараа арахаһаар болоод абаба.
Онгосо соохи нүхэдшын тэрэни болоо
дуулаба.

— Шархата гүт, ахалагша сержант?
— гэжэ аршида наһл тагаданан эгээл
залуу тагнуулашад Паноткин онгосо соо-
ло бодон асууба.

— Хамгай! Хэбтэ! — гэжэ партиор
тэрэни бадаһахыа хүсэлтэйгөө хада-
дай баргалдыс ойлгобо. Тэрэ үшөө нэгэ,
магад, һуһыншыс байна болохо, зүгөөр
шиндхэхэ удахтай команда үгэхэ
ёһотой байла. Тингэжэ яабышы тэрэ
командын яһала шагнаар, амгалан түр-
шээр, тон шууханы хада өнтгөл эхэ

тэйгээр ханхнаһын тулада хүсэ гэнхээ
лээ үшөөжэ ёһотой байгаа бшуу. Шуунал
гараншын болоудын тулада, Шахав
онгосын өбортэ шортан хашаад хэбтэ
шэбэ.

Тагнуулашад бүдхээр харагалда
байһан хабсагайда онгосон дүгээжэ яба-
ба. Проекторын тэдэни гэрэлтүүл-
гүйн тула үшөө 10—15 метр һэлээршэ
гараха тон лэ шиндэхы удахтай саг ту-
лаад байба.

Саперыс шархатулаба. Тэрэни һуу-
рида Паноткинтай сугтаа тагнуулашадтай
ротодо эрһэн азербайджанец Али Каримов
бушуу һууба. Һэлээршээр аялгүй-
гөө худалдарилаа зуура тэрэ Шахав-
һаа нодөө наһаанагүй.

Проекторһаа болон дайсанай һомон-
һоо муларна гаранан онгосын эрэдтэ
ошоно хард гэтэр мургэхэдэ, одоо һуу-
шыншэ команда, тэрэнтээ хамта һуу-
шыншэ хүсыс үгэхэ саһин болобо гэжэ
Шахав ойлгобо. Онгосоһоо эгээн тү-
рүүдэн хүрэнэ бууха муртөө тэрэ хаш-
харба:

— Минин хойноһоо, нүхэдүйд! Ураһи-
на! — Эдэ үгтүүдые яһала эршэтгэй
шангаар, өтгүүхэ зоригжуулаар хаш-
харба гэжэ ойлгоходоо Шахав ханаа-
жа абаба. Тэрэни абһан хабсагай ха-
жуу мургэжэ, үргэн мурэн дээгүүр суу-
риатай дабтагдаба.

Шахав нэгэ хэдэ метр гүйгөөд, уна-
шаба. Ханхуудын гүйжэ ябаһан Али Каримов
Шахавыс гар дээрэ үргэжэ, томо
шулуунтай саана абаһаба. Парторгын
гимнастеркыс шүдөөршэ шуулаад, тэрэ
өрынгөө бишээр шархыншын уяжа, фля-
ганаа Шахавта уйда уулгаба.

Угтөөгүүр Шахавта эрьжэ эрхөө
түхээрбд. Тэрэ медсанбадта байгаа.
Вася Намушнын политотдел ошоно эрбэ.
Һууларшын редакци ошоно, тэндэхэ онго
шухала мэдээлэлтэй газга абаба.
— Солдадуудтай хамта Шахавыс эрьжэ
хэжэ Наташаһы ошонобо. Медсанбат
тагнуулашад байрһаа хоёр километр
гаврта бүхы тэһшэ гүнзгэй һубаг ша-
лаар хүрэлгэдэһэн залуухан дуб модотэ
ой соо байгаа. Дежурна сестра партиор-
гын хөбгөжэ байһан палатада тагнуул-
шадые абаһаба. Тингэжэ ошоно яаба-
даа Наташада тэрэ нигнэжэ хэлэбэ:

— Танай шуһан, нүхэр Голубова, тэр-
рөөндэ айхбатар туһалаа. Мунөө аюулын
үгтөөд байла. Тэрэ мунөө ямаршынгүй
хөөрөөдэ, һуужашы шаддаг болон-
хой, госпитальдо ошохоно таһа арсаа.
Начсандин тэрэниг яабышы эльгээхэ
гээ, тэдэ политотделай начальнын орол-
сожо, эндэнэ эмшэлэхэ гэжэ захирба.

Шахав унтажа байба. Тагнуулашадтай
гараха гэжэ байтар Шахав хүнүүдэй
эрһыс дуулаа, тэдэниг байлаба. Ту-
рһанай гэһэншын аргагүй, Байртай нодөөр
хубуудэ хараба.

Бурн зартажархы гэжэ гү гэжэ
наһабай. Гомоходоо байлаба. Нэгэ жэг-
тэй үйлхартай! — Ямар юһон юм... — гэжэ
тэрэ таһадуулан байна хөөрбэ.
үшөө толгойны эрышэ хэбгэртэй. Халуу-
най тэмдэгтэй һаа, тэрэни хара нод-
дэтэ хурса заада, соохи гүнзгэй бодол-
той ялаһан үзэгдэбэ. — Үнэн дээрэ та-
над эмшэлтэ бөһтэ... Сүлөөгэй байгаа ха
юмта — тингээд эрэгүйт. — Би минн юрэ
дуугарнаб.

Наташа тэрэ холонхоо байба, партиор
тэһшэ сэхэ харахыа юунобдо даа аялгүй-
хонэ, эһэнэ, Днепр дээрэ мэдэнэ таби-
халда Шахавтай эрышын нэрлэхын на-
һаанда оруула. Шахав Наташа тэһшэ
харахыа байдаг зурхыжэ яһана.

— Би эндэ политинформаци үнэргэ-
лэб. — гэжэ тэрэ нүхэдтэ хөөрбэ. —
Ахалгүй байхала уйтгай байна. Тэдэ өл-
дхи зөһшэ ехэ юһон эһэнэ. Үсэгдээр эндэ
нэгэн зэргэлдэ хөбгөө нэн... аршида
наһл эрһэн залуухан хуушын... тэрэни
гарыс таһалаа. — Би эхээр гайхалд бай-
наб. Яахадна хөһшэ, ямаршы хүсэн ма-
ниш дилжээ шадангүй гээшэ? — гэжэ
тэрэ наһан һураба. Өһэнэдэ мэдэтэй
түн хэсүтэй асуудла. «Хураһан гү-
сыс» баримталга харюусахаар юмэн ха
нэнэ. Сохын хэлэхэдэ дуугархан бэрхтэй
байла... Муртэйгөөр ойлгуулаха ша-
дахайн гай хэжэ наһааб. Шэнэмэ үгтэ,
тингэжэ үшөө эхидхор ойлгуулан хэ-
лэжэ шадхыа болһон байлаба. Зүгөөр
харюу хэлэхэ дуураһын хүрэнэ гээшэ.

Шахав дуугай болоншобо. Тэрэ хуу-
рай зууһан уртал хамта худалтэн өнөб-
хилбэ. Савшан юун гэһэн гэжэ гэжэ та-
гнуулашад хуушала.

— Ойлуулаха хэлээб... хэбэршын, муу-
гаар лэ хэлээ хаб, Тэрэ гаруһын на-
һаһаа ойлгогүй хөбгөөртэй... тингэшыс
би бансаба; манай хүнүүд юмныс эхээр
шэбшэжэ бодожо үзэдэг болоо. Урдан
энэ хууһын нимэ юмныс оройдоо бодо-
но үзэдэггүй байгаа ёһотой, харин мунөө
бүхы дэхэһэн үмэнэ гансаара харюуса-
хы байһан юумэдыг камаг юмэ хуу мэд-
эхэ ёһотой бшуу. Энэ наһа гэһэн! —
гээд, нэгэ заа дуугай байһанһааа һуу-
лээр: «Һайн!» — гэжэ эгилдэ дүүрээр
үгээд дүүрбэбэ.

Пинчү ташагүйгөөр Камушыншыс
хөбгөөд шэнхэндэ шэбшээбэ:
— Бөөхөлдүн хууһын, юундо нимэ
удай татаһан?!.. Удахтай за ярдаба! —
гэжэ тэдэни шэбшээлэхэе дуулаһан
Шахав һураба. Ямар ноуса ябуулга хэ-
жэ байһаб?

— Үгтэй Манай хэрэг танда хээр бай-
шадхыа хэрэг байха.

— Зайн даа, би өөрөө, — гэжэ Пин-
чүсэ болоулаад, Вася карыһаа газе-
тэ гаргаба. Хлонойто эһэнсатгавад, тэрэ
сэхэ урмаган шэрэй шархалтай үнэ-
нэ хилбэ. — «СССР-эй Верховнэ Со-
ветдэ Президиумай Улаагар Советскэ
Союзай Геройн нэрээрээ өлгөдөг!»

Вася эндэ хүниг гайхуулаа гүнзгэй
удхалтай залч хэдэ, түрүүшээр Зайворн
тэһшэ ноусаар хараад, удаан партиор
тэһшэ харһан бээрээ эһэншын өрынгө
хэрэг хэбэ гэжэ өнгөхөдөө үргэлжэ-
лүүдэбэ.

— «... гвардинн подполковник Бата-
лин Григорий Ивановичта, гвардинн подполковник Тольин Петр
Васильевичта, гвардинн капитан Кручинин Алек-
сандр Петровичта, гвардинн ахаларша лейтенант Гунько
Петр Ивановичта...»
Савшан Камушын олон фамилинууды
уһаншын үгтөөрөө, өрынгөө тэм-
дэглэһэн фамилинуудыс уһаба:

— «... гвардинн лейтенант Зайворн
Фёдор Федосовичта, гвардинн ахаларша сержант Шахав
Шимы Сахаевичта...»

— Энэ Минн дорго гараа таһнашад, —
гэжэ Вася мун тураһаһан мэгэ омог хуу-
шын шарай гаргалһан дүүргэбэ: —
СССР-эй Верховнэ Советдэ Президи-
умай туруутгача Калинин, СССР-эй
Верховнэ Советдэ Президиумай секретарь
Горкин Москва, Кремль.

Г. Чичиков оройдо оршуулба.

В. М. Молотов Берлинээ бусаба

БЕРЛИН, февралын 20. (ТАСС). СССР-ийн Гадаадын Хэрэгүүдийн Министр В. М. Молотов энэ үглөөгүүр Берлинээ Москва мөрлөө.

Шенефельд гэжээ аэродром дээр В. М. Молотовыг ГДР-ийн ардагч налалтын түрүүлэгч Ноганнес Дикман, ГДР-ийн премьер-министр Отто Гротевольд, премьер-министрийн орлогчийн Вальтер Мьдбахт, премьер-министрийн орлогчийн ба гадаадын хэрэгүүдийн министр Лотар Больц, премьер-министрийн орлогчийн

Генрих Рау, Отто Нушке, Ганс Лох, Пауль Шольц ба ГДР-ийн правительствын бусад гишүүд тэршлэн нийтийн оролцоотойгоор демократическа партиануудай ба хэвлэлийн түлөөлэгчид үздэгдэн байна.

СССР-ээ ГДР-тэ буудал Верховно комиссар ба СССР-ээ ГДР-тэ буудал нөсөл В. С. Семенов, послоннууд Г. П. Зарубин, С. А. Виноградов ба дүрбэн гүрэнэй гадаадын хэрэгүүдийн министрүүдэй зүб-

лөөнд хабаадалсан советскэ делегациин бусад советнигүүд ба экспертүүд В. М. Молотовыг үдэшлэн байна.

Аэродром ГДР-эй ба СССР-эй гүрэнэй туугуудаар шэмэглэгдэн байна. Аэродром дээрээ ардагч налалтын хүндэтгэлэй харуут табигдана байгаа.

В. М. Молотов ба премьер-министр Отто Гротевольд тобишо үгэлүүдээ хэллэн байна.

Берлинскэ зүблөөн тушаа баруунай гурбан гүрэнэй гадаадын хэрэгүүдэй министрүүдэй хамтаараа хэһэн мэдүүлгэ

ПАРИЖ, февралын 20. (ТАСС). Берлинскэ зүблөөнэй дүрхэхэд тухалгагдана баруунай гурбан гүрэнэй гадаадын хэрэгүүдэй министрүүдэй хамтаараа хэһэн мэдүүлгын текстэе Франс Пресс агентство дамжуула.

Германска ба австрийска асуудал-нуудар Берлинскэ зүблөөн дээрэ оруулан дуралдатууд мэдүүлгэ соогоо гурбан министрүүд дахин дабтана байна.

Чехословаки ба Австриин хоорондо товарнуудай эрьсэ тухай протокол баталагдаба

ПРАГА, февралын 20. (ТАСС). Чехословацка телеграфна агентствын мэдээсэһэнэй ёһоор, Чехословаки ба Австриин хоорондо товарнууде андалдан абалсаха тухай протокол февралын 17-до Прагада баталагдаба. Чехословаки хадаа хатуу минеральна түлшээһөө гадна, хүдөө ажахын үйлдэбрийн, машина бүтээлгын, текстильнэ, керамическа, шэһэй ба химическэ промышленности элдэб продукциянуудыг, тэршлэн машинанууд ба мотоциклинүүдэ Австрида худалдаха юм. Австри хадаа найн шанартай будад, шэрэм, элдэб станогүүд ба түхээрэлгүүдэ, шарикополшипингүүдэ, искуственна үтэгжүүгэ, сода ба үргэн хэрэглэлтэй зүйлүүдэ Чехословакида худалдаха байна.

Финляндиде Советскэ Союзай зүгһөө урьһаламжа үгэхэ тухай хэлсээ Финляндиян президент ратификацилаа

ХЕЛЬСИНКИ, февралын 21. (ТАСС). Финляндиде Советскэ Союзай зүгһөө урьһаламжа үгэхэ тухай энэ оной февралын 6-да баталагдаһан хэлсээ республикын президент Паасикиви ратификацилаа гэжэ мэдээлгэнэ.

Харин урьһаламжа абаха тухай гүрэнэй советтэ үгтэй сөймөөр найшаагдаһан түлөөлэлтэе президент тэршэлэн баталһан байна.

Зүүнэй ба баруунай ороноудай хоорондо худалдаа наймаа хэхэ тухай „Мэгэзин оф Уолл-стрит“ журнал ингэжэ бэшэнэ

НЬЮ-ИОРК, февралын 20. (ТАСС). Зүүнэй ба баруунай ороноудай хоорондо худалдаа наймаа хэхэ тухай асуудал 1954 ондо шуухала проблемүүдэй нэгэн заатагүй болохо байна гэжэ „Мэгэзин оф Уолл-стрит“ гэжэ журнал бэшэнэ.

Баруунай лагерин дунда ондо ондо ханамжануудай гарадаг дээрээ зүүнэй ба баруунай ороноудай хоорондо худалдаа наймаа хэхэ тухай асуудалаар тон хэхэ арасалдаанууд боложо магад байна.

Баруун зүгтэ нэгдэмэлт фронтэ үлэхэ ябадалдан Вашингтондо улам бүри бэрхэтэй боложо магад гэжэ журнал заана.

Тийхэтэй хамта рыногууд дээрэ зурилдөөнүүдэй бүри хурсадажа байһан дээрээ зүүнэй ба баруунай ороноудай хоорондо худалдаа наймаа эрхилтэгэ баруунай гүрэнүүдэй экономиктэ хүнгэлхэхэ болохо лэн гэжэ журнал мэдэрнэ.

Демократическа лагерин ороноудай худалдаа наймаанай холбоо үргэдхэхыө Бразильска олонимтэ эринэ

НЬЮ-ИОРК, февралын 19. (ТАСС). «Импrensa Популар» газетын зааһанай ёһоор Советскэ ба арадай демократин ороноудай худалдаа наймаанай харилсаануудыг үргэдхэхын түлөө худалдаа Бразилида үргэдхэжэ байна. Холбоот Штадуудай мэдэл доро байха политика Бразилин президент Варгасай ябууланай эсэстэ экономическа бэрхээрэлгүүд тохёолдоно гэжэ демократическа лагерин ороноудтай худалдаа наймаанай холбоо барисаа байгуулхыг эригд хүнүүд ба организацинууд ошо гэмдэгдэнэ.

Газетын мэдээсэһэнэй ёһоор Бразилин эзэд-башуудай түлөөлэгчид зүблөөн найхан боложо демократическа лагерин бүхы ороноудта худалдаа наймаанай харилсаануудыг тогтоох тухай асуудал зүбшэн хэлсэһэн байна. Советскэ Союзтай ба арадай демократин ороноудтай худалдаа наймаанай харилсаануудыг дары тогтоох гэжэ «худалдаа наймаанай национальн конфедерациин» түрүүлэгч Машадо Нето тэршлэн хэллэн байна.

Бурят хүбүүд, басагад Ленинградска университетдэ

Февралын 20-до А. А. Ждановой нэрэмжэтэ Ленинградска университетдэй байгуулагдана хойшо 135 жэлэй ой гүйсэбэ. Ороной үнэтэй вузуудай нэгэн болохо — тус университетдэй ошо Советскэ Союзай хүн зон үргэнөөр гэмдэгдэжэ байна.

Советскэ засагай үелэ университетдэ шинэ кафедринууд биир болгодожо, хэдэн олон шинэ мэргэжэлтэе бэлдэн гаргадаг болоһон байна юм. Мүн тэндэхи лабораторинууд элдэб нарын түхээрэлгүүд дээр хүсэд хангалданхай.

Мүнөө университет 12 факультетуудтай байһана гадна, научно-испэжлэлтын 7 институтуудтай, астрономическа обсерваторитой, планетаритан юм. Тэрэнэй музейүүдтэ манай ороной байгалин байнгыг харуулан үнэтэ экспонатууд, Петербурга студентуудэй дунда революционшо хүдэлдөөнэй хүгжэлтэе, мүн эсгэбэ ороной наукин хүгжэлтын талаар олон асуудалуудыг тайлбарлан харуулан үүхэтэ документүүд табигданай. Энэ музейд ороной бүхы студентууд эскуряар эржэжэ харадаг заншалтай болоһонхой.

Ингэжэ университет танигдахаар бэшэ болотороо хүбүлэн үргэлдэгдөө. Энэ ороной элитэ эрдэмтэд, СССР-ийн Наукуудай академин гешүүн-корреспонденту, профессорууд, бэлитэ залуу мэргэжэлтэд багшала.

Советскэ Союзай бүхы орон шотагуудай эрхэн хэдэн мянган студентуур университеттэй эбтэй олонациональн бүлэ соо хүрсажа, дуратой мэргэжэлүүдэ шудалжа бандат. Мүнөө тэндэ ороноудтай хамта украин, белорусс, узбек, бурят, корей, хятад, поляк болон бусад олон национальностин түлөөлэгчэд хүрсаана. Монголой филологин ка-

федрын дэргэдэ аспирантдэй группа биир юм. Энэ группа бурятан эрдэмтэ Дмитрий Андрианович Алексеев хууль бэрлэнэ. Эсгэбэ ороноо гадна гадна Агуухэ дайнда тэрэнтэ Дотаторан командан дор хасбуудай твардэ корпусто эрхлэжэ зоригтой тэмцэһэн манша буритай бүхы — Жаргал Дондуков бурят дээрэ харанабди, Халид Халид горолуудыг өмөөрлэһэн, Берлиндэ довтолхуудад хабаадалһан ба Швед болон медальнуудуудар шагнаһан байна. Мүнөө Илья Дондуков бурят-монгол язгананай гол асуудалуудуу ороноудтай хамтаар диссертаци бэлдэжэ байна. Нотондэ биорическо командирова эрхэ хуурай, бурят хэлнэ асуудалуудыг шэжэлхэ арадай аман хоболдуудыг асууха талаар сэхэй хүдэлжэ хээ. Аспирант Илья Дондуков бурят хэлнэй фонетик проблемээр түрүүлшэн мэргэжэлтэ болон гараха юм.

Идөөндэ Бурят-Монгол педагогическа институт дунда гэжэ гараһан Лусан Шарунов ба Ленинградска университетдэ дүүргэһэн Гунга Туннов гэшэд аспирантурын үлгэдхи курсда хүрсаана.

Тэндэ хүрсажа байгаа студентууд өөрингөө университеттэ оморгоходог. Яахандаа гэжээ, энэ университеттэ агуухэ Ленин дүүргэлтын амануудыг нэгэ доро байһан, мүн ороной элитэ хүнүүд Д. И. Менделеев, А. Бугаеров, физиолог Н. С. Введенский, синтетическэ каталитэ биир болгондон Фил С. В. Лебедев, математик Н. И. Чебышев, газарай хүрлэ шэжэлэгч В. В. Докучаев болон бусад хүдэлмэриин байха юм.

Текстийн А. Виноградова, фотон В. Капустиний.

1954 оной февралын 20-до Берлинээ бусаха дээрэ Шенефельд аэродром дээрэ В. М. Молоповой хэллэн үгэ

Эрхэм хүндэтэ хүхэр түрүүлэгч, Шенефельд ханинар!

Берлинээ гараха дээрэ советскэ делегацие найнаар угтан хүлээһэнэй ба Берлинскэ зүблөөн дээрэ тэрэнэй хэлэн худалдлын дэмжэлгэһэн түлөө Германска Демократическа Республикын прави-

тельствода ба германска бүхы ханинарта гүнээги баясхалан хүргэхэ минин уялга гэжэ тоолоноб.

Германин нэгдэхэ зам дээрэ биир байһан наад түбэгүүдэе германска арад дабажи шадаха гэжэ найдажа байһанаа мэдүүлхыг зүбшөөрыг. Энэ хадаа германска ардагч демократическа ба эб найрам-

далда дуратай бүхы хүсэнуудэй гол зорилго болоно.

Энэ хадаа эб найрамдалыг бэхжүүлэхэ интересүүдтэ зохилдоно.

Энэ хэрэгтэй германска арада Советскэ Союз али болохо дэмжэлгэ үзүүлхэ байна.

Советско-германска хани барисаа мандаха болтогой!

1954 оной февралын 20-до Шенефельд аэродром дээрэ В. М. Молоповой бусахада О. Гротевольдин хэллэн харюугай үгэ

БЕРЛИН, февралын 20. (ТАСС). АДН агентство ингэжэ дамжуула:

Шенефельд гэжэ берлинскэ аэродром дээрэ В. М. Молоповой бусахада премьер-министр Отто Гротевольд харюугай нимэ үгэ хэлэ:

«Хүндэтэ хүхэр Молотов!

Танай Берлинээ бусахаа байхада эб найрамдалда дуратай бүхы хүчүүдэй аша тулалда Танай хэлэн горьтой худалдлын түлөө немецүүдтэ сэхэ баяр баясхалантай мэдэрэл дүрэн байна. Үнгэрэн неделинүүдтэ соо дүрбэн гүрэнэй хэлэн хэлсээ нүүд уласхоорондын проблемүүдээр налалта ойлгохосоо зам бэлдэхэ ба олохо ари боломжын яһала биир байһы харуула. Дүрбэн гүрэнэй зүблөөн хадаа немецкэ арадад тон шуухала нургал болон байна. Энэ нургал юуб гэжээ, дүрбэн гүрэнэй түлөөлэгчид хоор хоорондоо хэлсээ хэлэн шэнги немецкэ арад хадаа Германин нэгдэлтэе нэгдэхэ тухай өөрингөө хэрэгтэ хоор хоорондоо хэлэн шиндэжэ шадаха байна. Немецүүдэй хоорон-

доо хамтаараа ажалталгыг үргэдхэлгэ ба бэе бэе ойлголсолгыг гүнээгүүдтэ манай урда табигдажа байһан сэхэ ба шуухала зорилго болоно. Аха дүүнэрэй бэе бэе аласалтын дай нүжэрөөхэ, шэнэ дай нүжэрөөхэ зорилготой боинско ба парижска догворуудыг эсэргүүсэн, немецкэ бүхы арадай ябуулга хэмы урлалга гэшэ тэршлэн манай зорилго болоно. Энэ тэмсэлдэ бидэнэр немецкэ бүхы арадыг нэгдүүлхэ байнабди. Дүрбэн гүрэнэй зүблөөн дээрэ танай хэлэн ажал-ябуулга энэ тэмсэл хэхэ шэнэ эршэ, шэнэ хүсэ бидэндэ оруулан ба этигэн найдалга түрүүлэн байна.

Германин демократическа нэгдэлтэй түлөө, немецүүдэй өһөнд хоорондоо налала ойлголсохын түлөө, арадуудай хани барисаанай түлөө, мүн Европодо ба бүхы дэлхэй дээрэ эб найрамдалыг аршалан хамгаалхын түлөө, Танай эсэш суушалгун оролдоһоной түлөө үнэн зүрхлөөн Таида бидэнэр баясхалан хүргэһэнбди.

Дүрбэн гүрэнэй зүблөөнэй болон дүрнүүдтэ немецкэ арадай ба Советскэ Союзай арадуудай хоорондо хани барисаанай үзэл бодол бүри бэхжэһэн ба шанадһан байна гэжэ Танис бидэнэр найдуулабди.

«Советско-германска хани барисаа мандаха болтогой!» гэжэ Танай юрөөһэн юрөөлтыг бидэнэр үнэн зүрхлөөн хайшаанабди. Эхэ орондоо найнаар ябажа хүрэхы бидэнэр Таида хүсэбди, манай амаршалгыг өөрингөө национальн зорилгоудай ба эб найрамдалыг аршалан хамгаалхын түлөө тэмсэлдэ Германска Демократическа Республикын гражданинуудай бүхы хүсээ үлэхөөр хүсэд шийлэнги байһан тухай манай найдуулгыг Советскэ Союзай арадуудта дамжуулан хүргэхы Танис гуйнабди.

Советскэ Союзай арадуудтай хани барисаан мандаха болтогой! Эб найрамдалтай түлөө тэмсэл Мандаха болтогой! Манай эсгэбэ ороной нэгдэлтэй түлөө тэмсэл мандаха болтогой!

Хитад-польско худалдаа наймаанай хэлсээн

ВАРШАВА, февралын 20. (ТАСС). Польско Арадай Республика ба Хитад Арадай Республикын хоорондо 1954 ондо товарнуудыг андалдан абалсаха ба тэрэнэй түлэхэ тухай хэлсээн Варшава баталагдаа гэжэ польско хэвлэлтэй агентство дамжуула.

Энэ хэлсээнэй ёһоор Польши хадаа промышленнаа предприятинууд-

дай комплексно түхээрэлгэнүүдэе, станогүүд ба машинануудыг, прокат, химикадууд ба фармацевтическэ товарнуудыг, лабораторна аппаратууныудыг, буд, сахар ба бусад товарнуудыг Хитада худалдаха байна.

Хэлсээгээр хараалагданаһан ёһоор 1953 онойхило орходо хоёр ороной хоорондо товарнуудыг андалдан абалсаха бүри ургаха юм.

дэе, торгон буд, хлопок ба текстильнэ промышленностьда хэрэгтэй бусад түүхэй эд, рис, сай, тамхи ба бусад товарнуудыг Польшодо худалдаха байна.

Хэлсээгээр хараалагданаһан ёһоор 1953 онойхило орходо хоёр ороной хоорондо товарнуудыг андалдан абалсаха бүри ургаха юм.

Германска асуудалаар английска политикые „Ивнинг стандарт“ газетэ шүүмжэлнэ

ЛОНДОН, февралын 20. (ТАСС). «Ивнинг стандарт» газетын дипломатическа шэжэлэгч Дорд Хатчинсон Берлинээ найхан эрээд, берлинскэ администрациин английска офицерүүд Баруун Германин шэнэр эзбэгдэхэ политикые шууд буруушаана гэжэ мэдүүлэ. Хатчинсон ингэжэ бэшэнэ: «Берлинскэ администрациин английска офицерүүдтэ бусад олон хүнүүдтэ орхоло юмэ үдүү найн мэдэхэ хүнүүд байһан тулалдан би заатагүй тэрэнэй ханамжануудыг элрхэлдэг байнаб. Германска асуудалаар

Иденэй баримталһан политикые тэдэнэр оройдоошье зүб гэжэ тоолоногүй. Англи хадаа немецүүдтэ даншы олол назагайгаар хандана, тэрэнис шэнэр эзбэгдэхэ гэшэ тэнэг ушар болохо байна».

Хатчинсон саашан ингэжэ бэшэнэ: «Англида тон олон хүнүүдэй нимэ нанал бодолтой байһы Иден хэрбээ этингээгүй наа тэрэ өөрыгөө мэхэлнэ гэшэ. Нэгдэмэлт, эзбэгдэгдэггүй Германин байгуулаха хадаа сэхэ туйлалта болоно гэжэ Иден бодожо үзэһэн байгаа гэшэ гү? Берлиндэ хэлсэхэдээ, баруунай та-

лаһаа буулга хэһэнэй ашаар энээнис хүсэд туйлажа шадахаар байгаа бэшэ гү? Энээнис туйлахын тула Иден Молотовтой хөөрлэхы оролдо гэшэ гү? Тэрэ хадаа оролдоогүй байна».

Баруун Германин шэнэр эзбэгдэлгэдэ эсэргүү ябуулга хэһэн тулада английска политикые шэнэр хаража үзэхынь Хатчинсон Иденис урлална. «Хэрбээ тэрэ энээнис хэхэ наа арадай хүндэлэлтэ хүртгэһэн. Энэ мухардалгыг хэн нэгэн усалхаха ёһотой. Тэрэни Иден хэхэ шадаха гү?»

„Европейскэ арми“ тухай догворыг ратификацилгада эсэргүү хүдэлөөн Францида болоно

ПАРИЖ, февралын 20. (ТАСС). «Монд» газетын мэдээсэһэнэй ёһоор, уршашта «европейскэ хамгаалалгын нэгдэлтэе» байгуулаха проект шэнжэлжэ байһан национальн оборонын талаар парламентска комиссия үсэгдэлдэй засадани дээрэ энэ комиссин элидэхэлтэ генерал Кениг хадаа «Европейскэ хамгаалгын нэгдэлтэй системэ тон таарамжагүй» гэжэ мэдүүлэн байна.

Мүн лэ энэ газетын мэдээсэһэнэй ёһоор худалдаа наймаанай асуудалуудай талаар парламентска комиссиян засадани дээрэ энэ комиссин түрүүлэгч Эдуард Бонфуэ «Европейскэ арми» тухай догворыг ратификацилгыг эрид буруушаажа үгэ хэлэ.

«Өөрингөө хараа бодолыг ямаршы үелэ шэнэр хаража үзэхэ эрхэ Германида олгодохо байханда

Франци хадаа 50 жэлэй болзоороо өөрыгөө уялгалжа шадахагүй байна. Энэ хадаа өөрыгөө мэхэллэн ябадал болохо лэн. Нимэ проекттын түлөө голосовалһан французска парламентынхид 1940 ондо Петэнэй правительствода түлөөлэгч үгэхын түлөө Вишидэ голосовалһадаг орходо хураггүй хүндэ харкусалга түүхын үмэнэ бэсдээ даажэ абана» гэжэ тэрэ хэлэ.

Американо-пакистанска агрессивнэ союзые Индидэ буруушаана

ДЕЛИ, февралын 20. (ТАСС). «Месидж» гэжэ неделн бүридэ гарадаг журнал (Индиян 40 мяланно үлүүтэй мусульманска хүн зоний орган) баталагдаха гэжэ байһан американо-пакистанска агрессивнэ союзда эсэргүү ябуулануудыг хэнэ. «Пакистано-американска пактай дашарамдуулан горьтойгоор түбгүшөөн нэгдэлтэе» мэдүүлэн резюлюн «Джамаат Уль-улема Хиндустан» гэжэ Индинц мусуль-

манска партиин хэрэг хүтэлхэ комитетдэй Мадраста болоһон засадани дээрэ абтаа гэжэ журнал мэдээсэна.

ДЕЛИ, февралын 20. (ТАСС). Февралын 18-да президентын хэллэн үгэ тушаа парламентда болон үгэ хэлэлгэнүүдэй үелэ арадай налалтын депутатууд американо-пакистанска агрессивнэ союзые нэгэн налалаар буруушаан байна. Мусульманска лигини арадай па-

лагадахи түлөөлөгчтэ Б. Поккар Пакистанай зонхилхы нуурнууд «оронийнгоо эрхэ сүлөөс худалдана...» гэжэ мэдүүлэ.

Арадай налалтадхи коммунистическэ фракциин толгойлогчын уялгыг дүүргэһэн профессор Херендра Натх Мукерджи «США-гэй зүгһөө Пакистанда тулалдамжа Индишын, мүн Пакистандажы аюул тохёолдуула» гэжэ мэдүүлэ.

Лидия Селихова—1954 ондо эхэнэрнүүд дундаһаа конькигаар ябалгаар дэлхэйн абсолютна чемпион болобо

СТОКГОЛЬМ, февралын 20. (ТАСС). Эстерсундт гэжэ шведскэ городто конькигаар ябалгаар дэлхэйн түрүү хуури эзэлхын түлөө эхэнэрнүүдэй мурьсөөн элидэбэ. Энэ уршашта Швещин, Норвегин, Финляндиян, Советскэ Союзай ба Канадын—хамта табан гүрэнэй 18 түлөөлөгчид хабадана.

Шведскэ телеграфна агентствын мэдээсэһэнэй ёһоор 500 метртэ София Кондакова 47,6 секунда соо гүйжэ нэгдэхэ хуури эзэлэ.

Гурбан километртэ советскэ спортсменка Римма Жукова 5 минута 26,3 секунда соо гүйжэ, найн үрэдүгүүдэй нэгыг харуулан эрхим амжалта туйлаба. 5 минута 29,3 секунда соо гүйжэ эрлэн Лидия Селихова 2-дохи хуури эзэлэ. 5 минута 29,9 секунда соо гүйһэн Халида Шеголсева гурбадах хуури эзэлэ.

СТОКГОЛЬМ, февралын 21. (ТАСС). Эстерсундт (Хойто Швещин) дэлхэйн түрүү хуури эзэлхын түлөө конькигаар ябалгаар эхэнэрнүүдэй мурьсөөн дүүрбэ.

Мүнөөдөр 1000 ба 5000 метртэ уршалан болобо. Тэрэнис дүрбэ мянга үлүүтэй хүн хараһан байна. Советскэ спортсменкэнүүд үсэгдэлдэрхидэл адылар 1000 метртэ түрүү хууришудыг мүн эзэллэн байна. Тэдэнэр түрүүшын 5 хууришудыг эзэлэ.

Мянган метртэ гүйлгын дүнгүүд нимэ: 1 минута 40,2 секунда соо гүйһэн София Кондакова нэгдэхэ хуури, 1 минута 41,9 секунда соо

гүйһэн Лидия Селихова—хоёр, 1 минута 41,1 секунда соо гүйһэн Римма Жукова—гурбадах, 1 минута 41,7 секунда соо гүйһэн Халида Шеголсева — дүрбэхэ, 1 минута 43,0 секунда соо гүйһэн Вера Пустикова — табадах хуури эзэлэ байна.

Таба мянган метртэ уршалан дүнгүүд нимэ: 9 минута 20,2 секунда соо гүйһэн Э. Хуттонен (Финляндия) нэгдэхэ, 9 минута 22,6 секунда соо гүйһэн Римма Жукова хоёр, 9 минута 27 секунда соо гүйһэн Лидия Селихова—гурбадах, 9 минута 34,6 секунда соо гүйһэн Вера Пустикова—дүрбэхэ, 9 минута 36,3 секунда соо гүйһэн Турвалда—табадах хуури эзэллэн байна.

Хоёр үдэрэй мурьсөөнүүдэе тин дүн гаргахдаа 209,883 абанан советскэ спортсменкэ тын табянта мастер Лидия Селихова нэгдэхэ хуури эзэлэ. Тус Лидия Селихова хадаа 1954 эхэнэрнүүдэй конькигаар ябалгаар дэлхэйн абсолютна чемпионой ээргэдэ хүртэбэ.

Хоёрдох хуури Римма Жукова (210,793 очкотой), гурбадах София Кондакова (212,563 очкотой), дүрбэхэ хуури Хуттонен (Финляндия)—212,670 очкотой, табадах хуури Халида Шеголсева (214,170 очкотой) эзэлэ.

Редкагорай ори Д. Л. ЛЮБСАНОВ